

פרשת בא
שבט תשפ"ז

הנה הפשטתם צורת הישיבה,
וקלטתם רוח ורצון הישיבה,
ובזה עשיתם לכם חבורה לילך
בעקבות רוח הישיבה,
ובכל מקום שאתם נמצאים
לקחתם זאת כאילו להיות עם
הישיבה בין כתלי הישיבה"

(מין המשנה הנ"ל רבי יוחם ליבוביץ
צוקל מסדר)

בית מדרש

גליון שבועי לתלמידי, בוגרי וידידי ישיבת מיר | גליון 612

זמני כניסת ויציאת השבת

ירושלים	16:30	17:45
בני ברק	16:46	17:40
ציריך	16:54	18:05
וינה	16:25	17:54
אנטוורפן	16:58	18:13
פריז	17:05	18:27
לונדון	16:19	17:26

דבר הישיבה

כותלי הישיבה משפיעים על האדם

פעם נגש אל מורנו ראש הישיבה הגאון רבי רפאל שמואלביץ זצ"ל [היא"צ ביום ט' שבט] אברך צעיר, שהתחיל למסור שיעורים לבחורים בישיבה. והתייעץ עמו בענין הצעה שהוצעה לו לנסוע לחו"ל יחד עם קבוצת הבחורים, ולהקים שם ישיבה חדשה. ענה לו רבי רפאל, שעדיף לו להישאר בישיבת מיר, משום שעדיין יש לו הרבה מה לקבל מן הסביבה של הישיבה. שאל אותו האברך, אבל כיום אינני משתתף בשיעורים בישיבה, ובסדרים אני נמצא יחד עם קבוצה זו של בחורים בלבד, אז איזו השפעה ישנה בכך שאני נמצא בישיבה? ענה לו מו"ה, השפעת הסביבה הרבה יותר חזקה ממה שנדמה לך, על אף שאינך מקבל השפעה ישירה משיעור או חברות וכדומה, מכל מקום עצם היותך בתוך סביבה של ישיבה גדולה, יחד עם ציבור גדול של אברכים ובחורים שהינם ברמה גבוהה, דבר זה בעצמו מחדד אותך, ושומר עליך שלא תסטה מן הדרך הישרה והחלקה בלימודך, שאתה מקבל השפעה בעקיפין בשומעך את השיח התורני סביבך, ובשומעך את תגובת הסביבה לדברך, ולהשפעה זו חשיבות עצומה.

(מרשימות תלמידיו)

מתורת רבותינו

מדוע הוצרכו להגיע לטענה שלא יאמר 'אותו צדיק'

דבר נא באזני העם וישאלו איש מאת רעהו ואשה מאת רעותה כלי כסף וכלי זהב (יא, ב).

עצומה מאד, ובעת שהאדם שרוי בשמחה כל כך גדולה מסוגל הוא למחול על דברים הראויים לבוא אליו, אפילו דברים גדולים מאבדים את חשיבותם ונעשים קטנים לעומת גודל שמחתו.

לפי זה נמצא שכלל ישראל מתוך שמחתם בשעת החירות מחלו כבר את אשר שהובטח להם 'ואחרי כן יצאו ברכוש גדול', אבל אצל אברהם הלא לא נשתנו הדברים, והשבועה שנשבע לו הקב"ה במקומה עומדת והוא עומד ותובע, לפיכך נאמר 'שלא יאמר אותו צדיק':

הגדש"פ - מיר

אין נא אלא לשון בקשה, בבקשה ממך הזהירם על כך שלא יאמר אותו צדיק אברהם ועבדו וענו אותם קיים בהם ואחרי כן יצאו ברכוש גדול לא קיים בהם. (רש"י)

מקשים העולם, איזה טעם הוא זה לציווי שציוה הקב"ה את משה, כדי שלא יהיה לאברהם אבינו תרעומת, אפילו אם לא יאמר אברהם כלום, האם אין הקב"ה מחויב לקיים את דבריו?

ביאר זאת מרן ראש הישיבה שה"ת הגר"ח שמואלביץ זצ"ל, בשעה שמתהפך האדם מעבד לבן חורין, הרגשתו בזמן החירות היא שמחה

צעקה גדולה – במידה כנגד מידה

והיתה צעקה גדולה בכל ארץ מצרים אשר כמהו לא נהיתה וגו' (יא, ו).

גורלם. עתה, כאשר השיב להם הקב"ה כגמולם, הענישם גם ב"והיתה צעקה גדולה" בכל ארץ מצרים. כל מידותיו של הקב"ה מידה כנגד מידה, וכדי שיושלם ה"ודן אנכי" חייב הדין להיות תואם בשלימות מוחלטת לאופן ולמידת החטא.

אור יחזקאל (אמונה פא)

מלבד עצם העונש שימותו כל בכורי מצרים, מבכור פרעה עד בכור אשר אחר הרחיים, היתה אף "צעקה גדולה" במצרים, מה פשרה של "צעקה גדולה" זו. אומר המשגיח הגה"צ רבי יחזקאל לוינסטיין זצ"ל, אף "צעקה גדולה" זו תשלום עונש היא, בשעה שהשליכו המצרים את תינוקות בני ישראל לים, לבטח היתה זעקה נוראה אצל בני ישראל על מר

מיהו הרשע של ההגדה

והיה כי יאמרו אליכם בניכם מה העבודה הזאת לכם (יב, כו).

הטורח שאתם טורחים בכל שנה ושנה, ששוב אתם מסיבים דרך חירות ובכל שנה עושים יציאת מצרים חדשה, בזה הרשע אינו מודה שצריך לחיות תמיד ביסודות והשקפות שלא כדרך הטבע, כי הרשע אינו פורש מן הטבע. אבל אנחנו בציווי התורה מחויבים בגאולה מתמדת, וזאת היא העבודה להתחזק תמיד באמונה, ובפרט בימינו אנו בעקבתא דמשיחא תפקידנו העיקרי הוא חיזוק האמונה, וכבר כתבו בספרים שבעקבתא דמשיחא יהיו נסיונות גדולים באמונה, ובזכות חיזוק האמונה תבוא הגאולה.

(הגאון רבי יואל קלופט זצ"ל - דעת יואל מאמר ל"ז, עמ' ק"א)

אנו אומרים בהגדה של פסח "רשע מה הוא אומר, מה העבודה הזאת לכם" אמר מרן המשגיח הגה"צ רבי ירוחם ליבוביץ זצ"ל, שאין לפרש שהפרשה מדברת בסתם פוקר וכופר, וכי התורה תדבר מאלו, ועוד בתוך ציווי התורה על מצוות הפסח? אבל בירושלמי (פסחים פ"י ה"ז) מפורש שהרשע אומר מה הטורח הזה שאתם מטריחין עלינו בכל שנה ושנה, ומפרש שאלת הבן הרשע "מה 'העבודה' הזאת לכם", מלשון עבודה וטורח.

אמנם זאת היא טענתו, ודאי הוא מודה בכל ניסי יציאת מצרים, וגם מודה שאפשר להביע הכרת הנס ולהודות ולשבח עליו, אבל הוא אומר מהו

מתורת רבותינו

מה הכריע המשגיח, ליל הסדר אצל אביו או במחיצתו של החפץ חיים זי"ע

והגדת לבנך ביום ההוא לאמר (יג, יח).

אלעזר בן עזריה ורבי עקיבא ורבי טרפון שהיו מסובין בבני ברק, והיו מספרים ביציאת מצרים כל אותו הלילה, עד שבאו תלמידיהם ואמרו להם: רבותינו, הגיע זמן קריאת שמע של שחרית, ויש לדקדק למה באו התלמידים רק בבוקר, ולא ישבו אצל רבותיהם כל אותו הלילה, ומוכח שהעדיפו לשבת כל אחד אצל אביו ולא לשבת אצל רבותיהם גדולי התנאים, כי סיפור יציאת מצרים צריך לשמוע מהאב דוקא.

אהל משה - פר' ואתחנן (עמ' רמ"ח)

עכ"ל. והנה גדעון באותו זמן נעשה שופט על ישראל, ואיתא בחז"ל שהיה בן ארבעים שנה, וכי לא שמע סיפור יציאת מצרים בילדותו ולא למד מעצמו מעשה יציאת מצרים, ומהו שאמר אמש הקרני אבא את ההלל, אלא מבואר מכאן שיש ענין מיוחד לשמוע סיפור יציאת מצרים מהאבא, דסיפור יציאת מצרים ששומעים מהאבא זהו סיפור אחר לגמרי.

ומורינו הגאון רבי אליהו ברוך פינקל זצ"ל אמה, דיש להביא כדמות ראייה להוראתו של מרן המשגיח לאותו בחור, ממעשה דרבי אליעזר ורבי יהושע ורבי

שנה אחת שאל בחור מהישיבה את מרן המשגיח הגה"צ רבי ירוחם ליבוביץ זצ"ל שיש לו הזדמנות לשבת בסדר של ליל הפסח ליד שולחנו של החפץ חיים זיע"א, אך שמא עדיף לשבת אצל אביו, אמר לו מרן המשגיח רבי ירוחם שילך אצל אביו. והביא ראייה מדברי רש"י בשופטים (ו, יג) על הפסוק "ויאמר אליו גדעון וגו', ואיה כל נפלאותיו אשר סיפרו לנו אבותינו לאמר הלא ממצרים העלנו ה' וגו', ופירש"י: פסח היה, אמר לו אמש הקרני אבא את ההלל ושמעתי שהיה אומר "בצאת ישראל ממצרים" וכי,

תכלית הנס שנוכל להודות ולהלל

בעבור זה עשה ה' לי בצאתי ממצרים (יג, יח).

פירש רש"י בעבור זה: בעבור שאקיים מצוותיו כגון פסח מצה ומרור הללו.

הסביר מרן המשגיח הגה"צ רבי ירוחם ליבוביץ זצ"ל בנועם אמריו, אשר לא כפי שמקובל לחשוב ולהבין שמצות אכילת מצה היא כתוצאה מסיבת יציאת מצרים, ונסבור שיציאת מצרים עצמה היתה

לשמו הגדול, אבל לא כן הוא, כל תכלית הנס הוא ההלל והודאה, בשביל שאקיים את מצות ההלל, כי גם התשועה והפורקן הינן למען שנוכל להודות ולהלל לשמו הגדול.

דעת תורה (שמות, עמ' ק"ז)

לטעמים אחרים, אלא להיפך לגמרי, כל עצמותה של יציאת מצרים היתה לתכלית המצה.

ומוסיף מרן המשגיח רבי ירוחם ומאיה, בהבנת עניני הניסים שעושה לנו הקב"ה קיימת הסתכלות מוטעית, נדמה לבני אדם שהנס נועד לתשועה ופורקן וכדומה, ואחרי שזכינו לנס הנה זה סיבה מחודשת להודות

מכתבי רבותינו

"להביע את רחשי לבנו לנוכח הגילויים המופלאים של "איש לרעהו" עין ולב משולבים זו בזו, עין משכילה ומתבוננת, חוקרת וסוקרת, ולילות ארוכים היא לא נעצמת ולב רואה ומרגיש חש ומכיל, מתרחב ומשתתף, ממש בבחינת "עיניו ולבו כל הימים".

ענין הכרת הטוב תפס אצל מודנו ראש הישיבה הגאון רבי רפאל שמואלביץ זצ"ל, מקום נכבד בסדר העדיפויות שלו, והוא היה משקיע זמן ועמל רב כדי להביע רגשי תודה לאדם שהטיב עמו, מצורך מכתב נפלא שהוא כתב למי שהרגיש כלפיו חובה עמוקה של הכרת הטוב, (מתוך קונטרס קרן אור פניו ה"ב עמ' 35):

ב"ה י"ד אדר תש"ע

לידידינו השם עליהם יחיו

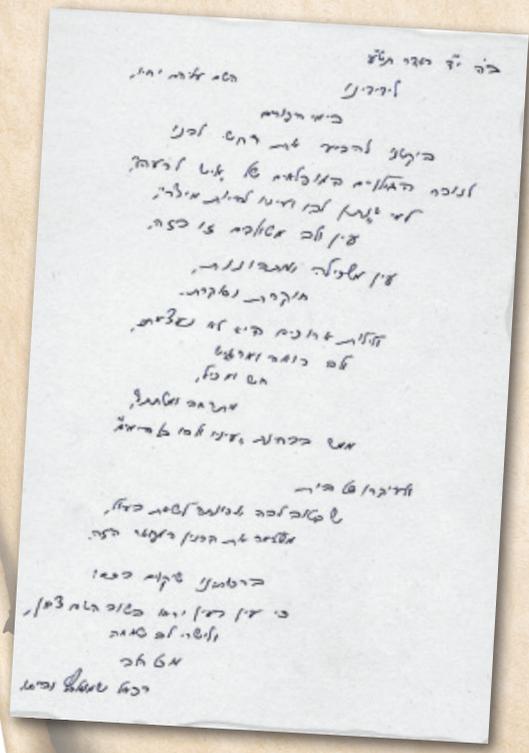
בימי הפורים

בקשנו להביע את רחשי לבנו לנוכח הגילויים המופלאים של "איש לרעהו" עין ולב משולבים זו בזו, עין משכילה ומתבוננת, חוקרת וסוקרת, ולילות ארוכים היא לא נעצמת ולב רואה ומרגיש חש ומכיל, מתרחב ומשתתף, ממש בבחינת "עיניו ולבו כל הימים".

ולעיקרו של בית שבתוב לבה ולכוונתה לשאת בעול משלימה את הבנין המפואר הזה, ברכותינו שיקיים בכם:

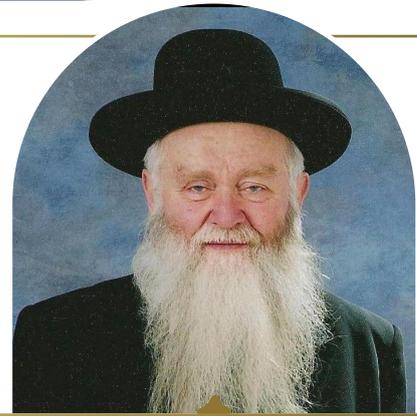
כי עין בעין יראו בשוב השם ציון, ולישרי לב שמחה

מכל הלב

מורנו ראש הישיבה הגאון הגדול רבי רפאל הלוי שמואלביץ זצוק"ל

עשור להסתלקותו - ט' שבט תשע"ו

בכל מהלכיו שלא יגרם שום פגיעה או בדיל של פגיעה דקה מן הדקה, היתה לפלא ומופת בעיני כל השנים ממש, בכל פעם יכולים היו להתפעל מגודל הרגישות שהיתה לו בכבוד הזולת.

אהבתו לישרות הוגדרה אצל רבים מתלמידיו כאחד מעיקרי אישיותו, הוא כה סלד מחוסר ישרות ואמת, עד כי היה מסוגל להרים קולו למען העמדת הדברים במישרים. תלמידיו תיארו, שלמרות שהיה מדבר עמהם בלימוד הרבה מאד, כל פעם התפעלו מתעצומות נפשו כיצד עמד בכל כוחו על הישרות שאפיינה את תורתו הגדולה. דוקא משום כך לא היה בוש לחזור בו מדבריו, ולא היה שלם עד שהדברים יתיישבו על לבו בתכלית השלימות. מחזה נפוץ היה הגיעו לבית המדרש יום לאחר אמירת השיעור כללי, ומסתובב בין התלמידים לומר שהשיעור של אתמול אינו נכון לגמרי, כי מישוהו הקשה עליו קושיא עליה, וכנראה שהצדק איתו.

כן היה מקפיד לצטט בשם אומרם גם כשהיה מוצא ידיעות נסתרות שהיו תחביב עבורו, באומרו כי עצם אמירת הדבר בשמו מביא סייעתא דשמיא גדולה יותר להבינו, וזה הרי העיקר.

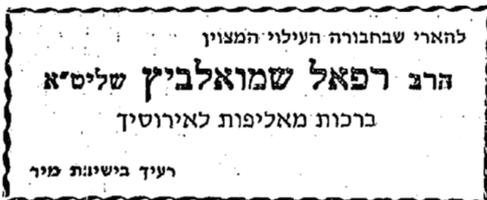
כך זכה לגדל דורות של ת"ח מובהקים, ותורתו שיו"ל ע"י בניו לאחר פטירתו, מכריזה על גדלותו המרוממת והייחודית. הוא הסתלק לבית עולמו לאחר שנות ייסורים בליל ט' שבט תשע"ו.

מנוחתו כבוד בחלקת הרבנים שבהר המנוחות בירושלים.

עשרות שאלות ולעתיים פחות, אבל הכל בכדי להעמיד את הפלפול של התלמידים על נקודות האור בסוגיא שאותן יש להאיר, ועליהם יש להתעכב, והתחזק הדבר עם פתיחת ביהמ"ד פרידמן, ועד היום קנו דפיו אלו מקום של כבוד בכותל המזרח לכל מבקש להבין אמיתותיו של עיון התורה.

מעודו לא הבין מהו תענוג מלבד עיון התורה. בבין הזמנים שהרבה נהגו לסור למנוחה, התפלא ואמר אצלי המנוחה הטובה ביותר היא ללמוד בעומק העיון דברים המעניינים אותי ללא שעבוד ועול לצורך הרבים... זהו התענוג האמיתי. הכל ידעו שישל לעתים להתעלם מהצורך בשינה כשהיה שקוע בעומק סוגיא או בהכנת שיעור למחרת.

היטיבו להגדירו שכל ימיו לא היה בורח מן הכבוד,

מודעת אירוסין בפרסום ראשון - התפרסם ב"המודיע" בכ"א שבט תשכ"ב (מתוך הארכיון היהודי)

אלא באמת לא הכיר מהו כבוד, וכשבאו לכבדו לא הבין מדוע עושים זאת לו יותר מלאחרים בפשטותו העצומה. פעם שאלו, שהרי גמרא מפורשת היא בקידושין 'זקן ואינו לפי כבודו', הרי שיש ענין של כבוד אצל הזקנים והת"ח... חשב רבי רפאל שוב ושוב, ולאחר מכן הפטיר בענוותנותו - באמת אינני יודע מה הפשט בגמרא הזאת.

אהבתו לכל אדם לא ידעה גבול. התחשבותו שלו

ראש הישיבה נולד בשנת תרח"צ בעיירה מיר לאביו מרן הגר"ח זצוק"ל ולאמו מרת חנה מרים פינקל ע"ה, בתו היחידה של ראש ישיבת מיר מרן הגרא"י פינקל זצוק"ל, הוא נקרא על שם סבו, רבי רפאל אלתר שמואלביץ, חתנו של הסבא מנובהרדוק וראש ישיבות סטוצ'ין וגרודנא. כשהסנדק בבריתו היה רבה של מיה, דוד אמו, רבי אברהם צבי קמאי.

בתקופת מלחמת העולם השנייה נמלט עם הוריו יחד עם רבים מתלמידי ישיבת מיר לוויילנה ומשם עשו את דרכם ברכבת הטרנס-סיבירית, ובאמצעות אשרות כניסה ליפן שסיפק הקונסול היפני בליטא, צ'יאונה סוגיהארה, הגיעו לקובה שביפן, שם שהו כתשעה חדשים.

בילדותו למד בישיבת תפארת צבי, ועוד לפני היותו בר מצווה עבר ללמוד בישיבת מיר בירושלים, למד בקביעות בחברותא עם אביו עד סוף ימי אביו. בחורף תשכ"ב נשא את בתו של רבי אברהם פרבשטין, ושנתיים לאחר נישואיו החל לכהן כר"מ בישיבת חברון כנסת ישראל. וערך בצוותא עם בן דודו מורנו רה"י רבי אריה פינקל את המהדורה הראשונה של הספר "שיחות מוסר" של אביו, שיצאה לאור בחיי האב.

לאחר פטירת אביו מרן הגר"ח בשנת תשל"ט, החל למסור שיעורים בישיבת מיר לצד גיסו מרן רה"י רבי נחום פרצוביץ, ומאז פטירת ראש הישיבה הגאון רבי ביינוש פינקל, שימש כראש הישיבה לצד מרן רה"י הגאון רבי נתן צבי פינקל.

כוחו העיקרי התלמוד היה בעיון ובהיקף בלתי נדלה וביגיעה אין סופית, כשהוא מחנך את תלמידיו ללמוד בעיון ולא מקופיא.

הוא טבע מושג חדש לדורות בישיבת מיה, והם דפי הקושיות שהיה מביא בתחילת כל סוגיא, לעתים

הוא מפחד מדינים, מהסימנים הלא טובים שיש בחוסר ההצלחה לתקוע אך הוא אמו: "על מה אתם מדברים? הרי הבעל תקיעה הזה יש לו אשה בעזרת נשים, חשבת מה עובר עליה עכשיו..."
החכמה היא, לדון תמיד מה עובר על השני וכיצד ניתן לסייע בידו.

(הגאון רבי אליהו דיסקין שליט"א - נאה דורש)

שמעתי סיפור על מורנו רה"י רבי רפאל שמואלביץ זצ"ל. היה לו לב רחום, כמו שהיה לאביו, רבי חיים זצ"ל.

הוא שימש כמקריא בישיבת מיה ושנה אחת הבעל תקיעה לא הצליח בשום אופן לתקוע. ניסה שופר אחר, ועוד שופר - ומאומה לא הועיל. פתאום הוא פרץ בבכי.

אחרי מוסף שאלוהו על מה היה הבכי הגדול. חשבו שאולי הוא בוכה כי

במלאות עשור להסתלקותו של מורנו ראש הישיבה הגאון הגדול רבי רפאל שמואלביץ זצ"ל

מגישים אנו שביבי אור נפלאים בדרכי הלימוד מתוך ספרו "ליקוטי חכמה ומוסר"

עיון ובקיאות

שמעתי מגיסי הגאון רבי נחום פרצוביץ זצ"ל בהספדו על א"ז מרן רה"י הגה"ח רבי אליעזר יהודה פינקל זצ"ל, כי הגרא"י זצ"ל הורה, כי ה"לומדות" ללא בקיאות אינה "לומדות", והבקיאות בלא "לומדות" אינה בקיאות כלל.

דרך הלימוד

ולמעשה, הדרך שעלינו לנהוג כפי דרגתנו, היא ללמוד כל הסוגיא בגפ"ת ואת חשבון הסוגיא שיהיה הכל שגור בפיו, ותוך כדי לימוד לשים לב לכל נקודה אשר מתעוררים בה ב"דרך הילכה" של הסוגיא, ו"להשאירה בצד", ואח"כ לחזור וללמוד את הסוגיא כולה ביחד, ואז להתבונן ולהתעמק בפרטי הסוגיא למצוא כל מה שקשה בסוגיא, ולעמול לתרצו עד שתתישב הסוגיא בלבו, ואף חשובות מאד הידיעות של סוגיות האחרות במסכתות אחרות - "חבילות של משניות", דאע"ג שאינן נוגעות ישירות לסוגיא שעוסקים בה, מ"מ היסודות היוצאים מסוגיא זו משמשים ככלים להבנתה לסוגיא אחרת, וחשוב שהידיעות והיסודות יהיו "חיות" אצל הלומד כדי שיכול להשתמש בה בכל מסכת ובכל סוגיא אשר ילמד.

דרכו של תלמוד

בנוסף לכך חשובים הלימוד של מסכתות אחרות ועניינים אחרי שאינם קשורים כלל לעניינים שלומדים כעת, כי אי אפשר להיות למדן בנשים נזיקין בלי ללמוד מסכתות מסדרים אחרים של מועד או קדשים וכיוצא, שבכך נדע "דרכו של תלמוד", וככל שיחסר לאדם יותר בעניינים אלו יחסר לו גם בלימוד הסוגיות של נשים נזיקין.

הנאת עמל התורה

לא רק שאין ההנאה סתירה לעלות, אלא אדרבה, הכל חדא. ההנאה הגמורה היא ע"י עמלות. אמנם בתחילתה קשה היא העמלות אך בסופה מלאה היא בעונג וכדברי החזו"א. כל כמה שע"י עמלות יודעים יותר, כך גדולה יותר ההנאה. ע"י לימוד בקלילות ההנאה והתענוג הם קלילים, ע"י לימוד בכל העמלות ובכל העומק, ההנאה והתענוג הם "בכל העומק".

שאיפות - ה"רעב" לגדלות

השאיפה לגדלות צריכה להיות לא רק בחשבונות שכליים, אלא גם בבחינת הרגש, כהרגשת רעב ללחם וצמא למים כך צריך להיות הרעב והצמא לגדלות.

ובדומה הולך במדבר והוא סובל מצמאון אשר כל מחשבותיו סובבות סביב המים אף שאין הדבר מועיל לו כלום, כך הם מחשבות הצמא להתגדל סובבו

סביב זה, אף בשעה שאין הדבר בידו.

דוגמא לדבר, מי ששאיפתו להתגדל גדולה ביותר, יקבע לעצמו חברותא ללמוד אף בשעה דחוקה ביותר, דאף שבטיקול שכלי אפשר לראות כי הדבר לא ייצא לפועל, אך כשאין גבול לשאיפות אינו מתחשב אף במגבלות המציאות ההגיונית, דבר ה' מצליח בידו. ובכח זה של השאיפה להתגדל בשכל וברגש, עד שיהא נעשה אצלו כטבע הבא מאליו, יעלה ויגדל לאין שיעור.

מהו שימוש ת"ח

ומבואר מדבריו (הגרי"ס) שללמוד מגדולי הפוסקים ואף לחלוק על דבריהם עדיין הוא בכלל קרא ושנה ולא שימש (שנקרא עם הארץ). ורק מי שיש בידו מערכות מכל הש"ס הוא קרוי שימש ת"ח.

נמצא לדין אם למד כל התורה כולה בבקיאות נוראה בתלמוד בבלי וירושלמי, ובדיעה נכונה בגדולי הפוסקים וידיעת לימוד התוס' עדיין הוא ע"ה, עד שלא יעסוק בתלמוד כהגדרת האור ישראל.

לימוד בחבורה

עיקר ההצלחה בתורה הוא כשלומדים בחבורה. וראינו בחוש, איך שאדם שהיה מחשובי תלמידי הישיבה בצעירותו, ונעשה רב בעיירה מרוחקת, וכעבור כמה עשרות שנים הגיע לארץ וכמעט לא היתה שפה משותפת איתו. וכנראה שהדבר היה משום דכל אותן עשרות שנים למד לעצמו. ובאמת כל כמה שהאדם מוכשר יותר כך עלולה להיות גודל הסטייה מדרך המלך.

אופני בין הזמנים

בזמנינו ולפי כוחותינו, כוחות הגוף וכוחות הנפש שלנו, ימי בין הזמנים נצרכים מאד, ויש בהם כדי לחזק את לימוד התורה של כל ימות השנה. אך כל זה לא בכל ענין, אלא הדבר תלוי באופן ההנהגה בימי בין הזמנים. אפשר לערוך בין הזמנים בשני אופנים, יכול הוא חלילה להיות רפיון בתורה ויר"ש, אם תעזבני יום יומיים אעזבך, ויכול הוא להיות הכנה לחיזוק של אלול, וההבדל הוא בכוונה ובאופן ההנהגה של ימי בין הזמנים.

לימוד בבין הזמנים

נמצא שאם נצרך ימי ביה"ז עדי להוסיף כח העיון ולהגיע ליותר ידיעת התורה הרי נדחה לימוד התורה, וכמש"כ הגרי"ס, שמוותר לבלות זמן על עיתות מנוחה ושינה, מה שנוח לו לפי טבעו כדי שיהי אח"כ דעתו צלולה עליו ביותר להבין ולהשכיל בעומק הענין.

ויש למצוא לזה דרכים, ע"י קביעת עתים לתורה בימים הללו של בין הזמנים שזה אמור שלא הפסק,

וכבר קבעו רבותינו ראשי הישיבות שכל אחד ישתדל לפחות ללמוד ארבע שעות ביום.

וכן כדאי מאד שיהא עסוק גם בשאר הזמן, כגון לדבר בלימוד וכיו"ב, שע"ז אינו בבחינת עווב התורה וכו', דכל שדעתו ע"ז אין זו עזיבה.

מצוה ותורה

והלימוד למעשה הוא, שמי שבאה מצוה לידו, אם רק יש לו היכי תימצי רחוקה שתתקיים המצוה באופן אחר, ישתדל שתיעשה ע"י אחרים ולא יתבטל מת"ת.

תורתן קבע

ונראה שאף תורתו קבע ומלאכתו עראי, הוא גם בגדר זה, שאף אם אירע שהאדם צריך לעסוק במלאכה, מ"מ אפשר שהעסק לא יהיה אלא עראי, וכל רגע יש לו סיבה חדשה לעסוק בו, ואילו הלימוד יהיה 'קבע', היינו שזה מה שיעשה תמיד גם כשאין לו סיבה, וכך צריך לנהוג.

וכן בהתנהגות האדם בכל יומו, אף שעוסק בשאר צרכי הגוף כאכילה ושינה, לעולם יהיו אלו חשובים כ'עראי', שעושה אותם מחמת סיבת הצורך, ואילו שאר היממה ללמוד, וכך נמצאת לעולם תורתו קבע.

נזירות במלחמת היצר

כשאדם מרגיש שהוא נשלט ע"י יצרו, "ביקש יצרי לטורדני מן העולם", הדרך ללחום בו היא הנזירות, אך אין זו דרך לאורך זמן אלא לפרק זמן מוגבל, כדי שאח"כ יוכל לחזור לדרך הממוצע, להנות מהנאות העולם תחת שליטת השכל.

שימור ההתעוררות

זו הדרך בכל התעוררות שיש לאדם, שלאחר שהעבר הדבר המעורר פגה השפעת ההתעוררות, ומוטל עליו להשתדל לשמור לכל ימי חייו את מה שנתעלה ע"י ההתעוררות.

מפריעים זה "לכתחילה"

וזהו הלימוד לכל אחד מאיתנו, יש הרבה מפריעים ביגיעת התורה, ויש לנו לדעת כי אין זה רק בדיעבד וכשיש מפריע צריך להגבר עליו אלא זהו ה"לכתחילה" - ע"י כן מתגדלים ומתדבקים בו יתברך.

פרישות לאדם הרגיל

אין ענין של הרחקה מן הגשמיות לאדם הרגיל אלא שלא יותר על ענייני הרוחניות עבור ענייני הגשמיות, ועם כל זה מוטל לעלו דלא להפריז ולהרבות ברדיפת התענוגים, והעיקר תלוי כמה האדם מחשיב את הגשמיות, ועל מה הוא מוכן להפסיד ברוחניות עבור השגת הגשמיות.